
Bibliografia

- Abrams S., Ogard E., *Polygraph surveillance of probationers*, Polygraph 1986, vol. 15, nr 3.
- Adamski A., *Prawo karne komputerowe*, Warszawa 2000.
- Aggazi E., *Dobro – zło i nauka*, Oficyna Akademicka, Warszawa 1997.
- American Polygraph Association, *Model Policy for Post-conviction Sex Offender Testing*, www.polygraph.org/files/model_policy_for_post-conviction_sex_offender_testing_final.pdf [04.05.2015].
- American Polygraph Association, *Model Policy for Post-conviction Sex Offender Testing*, www.polygraph.org/files/model_policy_for_post-conviction_sex_offender_testing_final.pdf [07.06.2015].
- Artymionek P., *System dozoru elektronicznego jako nowa forma wykonywania kary pozbawienia wolności*, [w:] M. Sadowski, P. Szymaniec (red.), *Prace z nauk penalnych oraz prawa międzynarodowego i europejskiego*, Wrocławskie Studia Erazmiańskie, „Zeszyty Studenckie Studia Erasmiana Wratislaviensia. Acta Studentium”, Wrocław 2010.
- Banaszak B., *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, Wydanie 2, C.H. Beck, Warszawa 2012.
- Barta J., Fajgielski P., Markiewicz R., *Ustawa o ochronie danych osobowych. Komentarz*, Wydanie 5, Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2011.
- Barta P., Litwiński P., *Ustawa o ochronie danych osobowych. Komentarz*, Wydanie 3, C.H. Beck, Warszawa 2015.
- Baszak K., *Wojskowa służba kobiet w różnych armiach świata*, [w:] *Kobiety w grupach dyspozycyjnych społeczeństwa. Socjologiczna analiza udziału i roli kobiet w wojsku, policji oraz innych grupach dyspozycyjnych*, K. Dojwa, J. Maciejewski (red.), Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2007.
- Beisert M., *Pedofilia. Geneza i mechanizm zaburzenia*, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Sopot 2012.
- Bogacki P., Olęzątek M., *Dozór elektroniczny jako środek ograniczenia przeludnienia w polskich zakładach karnych*, „Wiedza Prawnicza” 2014, nr 4.
- Bruno F., Mannino G., *Ogólne problemy uzależnienia od substancji uzależniających*, [w:] *Kompendium wiedzy o profilaktyce*, t. II, Warszawa 1997.
- Bukowska A., Wojak M., *Leczenie substytucyjne w Polsce i Niemczech*, [w:] *Zapobieganie narkomanii, doświadczenia współpracy bliźniaczej Polski i Niemiec*, Warszawa 2006.
- Bukowski S., *Kodeks karny a Konwencja o cyberprzestępczości*, „Gazeta Sądowa” 2004.
- Centralny Zarząd Służby Więziennej, *Program nauki w szkołach Służby Więziennej*, CZSW, Warszawa 2005.

- Centralny Zarząd Zakładów Karnych, Wydział Kadr i Szkolenia, *Szkoła oficerska Służby Więziennej. Program nauczania*, CZZK, Warszawa 1974.
- Centralny Zarząd Zakładów Karnych, Wydział Szkolenia, *Szkoła oficerska Służby Więziennej (forma stacjonarna). Program nauczania*, CZZK, Warszawa 1986.
- Cieślarczyk M., *Teoretyczne i metodologiczne podstawy badania problemów bezpieczeństwa i obronności państwa*, Wydawnictwo Akademii Podlaskiej, Siedlce 2009.
- Ciosek M., *Psychologia sądowa i penitencjarna*, LexisNexis, Warszawa 2003.
- Ciosek M., *Psychologia sądowa i penitencjarna*, PWN, Warszawa 2001.
- Consigli J.E., *Post-conviction sex offender testing and the American Polygraph Association*, [w:] M. Kleiner, *Handbook of polygraph testing*, Academic Press, San Diego 2002.
- Cooley-Towell S., Pasini-Hill D., Patrick D., *The value of the post-conviction polygraph: The importance of sanctions*, „Polygraph 2000”, vol. 29, nr 1.
- Czapów C., *Dyscyplina w wychowaniu*, [w:] *Encyklopedia pedagogiczna*, W. Pomykało (red.), Fundacja Innowacja, Warszawa 1993.
- Dąbrowska K., Miturska E., Moskalewicz J., Wieczorek Ł., *Konsekwencje używania i nadużywania marihuany w świetle współczesnej wiedzy*, „Alkoholizm i Narkomania” 2012, t. 25, nr 2.
- Daszkiewicz K., *Traktat o złej robocie*, Książka i Wiedza, Warszawa 1974.
- Davis R.H., Alexander L.T., Yelon S.L., *Konstruowanie systemu kształcenia*, PWN, Warszawa 1983.
- Depko A., Eichstaedt K., Gałecki P., *Metodyka pracy biegłego psychiatry, psychologa oraz seksuologa w sprawach karnych, nieletnich oraz wykroczeń*, Wydanie 2, LexisNexis, Warszawa 2014.
- Dorozd A., *Ustawa o ochronie danych osobowych. Komentarz. Wzory pism i przepisy*, Wydanie 3, LexisNexis, Warszawa 2007.
- Ehrich S., *Norma – grupa – organizacja*, PWN, Warszawa 1998.
- Europejski raport narkotykowy tendencje i osiągnięcia (2015)* – Wydawnictwo EMCDDA.
- Foucault M., *Nadzorować i karać. Narodziny więzienia*, Wydawnictwo Aletheia, Warszawa 1998, 2009.
- Gierowski J.K., *Uwagi psychologa sądowego o nowych regulacjach prawnych w sprawach o tzw. przestępstwa seksualne*, „Psychiatria Polska” 2012, t. XLVI, nr 1.
- Głowik T., *Problematyka narkomanii w izolacji więziennej*, „Serwis Informacyjny Narkomania” 2008, nr 3.
- Głowik T., Rudalski W., *Substytucja i terapia w polskich i niemieckich zakładach karnych*, [w:] *Zapobieganie narkomanii, doświadczenia współpracy bliźniaczej Polski i Niemiec*, Warszawa 2006.
- Goffman E., *Charakterystyka instytucji totalnych*, [w:] *Elementy teorii socjologicznej*, W. Derczyński, A. Jasińska-Kania, J. Szacki (red.), Warszawa 1975.
- Gromadzki W., *Dyscyplina w zakładzie karnym*, [w:] „Przegląd Penitencjarny i Kryminologiczny” Warszawa 1989 nr 15, CZZK.
- Grubin D., *A trial of voluntary polygraph testing in 10 English probation areas*, „Sexual Abuse: A Journal of Research and Treatment” 2010, vol. 22, nr 3.
- Herbowski P., *50 lat badań poligraficznych w polskim procesie karnym*, „Problemy Kryminalistyki” 2013, nr 280.
- Hołda J., Hołda Z., Ostrowska D., Rybczyńska J.A., *Prawa człowieka. Zarys wykładu*, Wolters Kluwer business, Warszawa 2011.
- Hołda Z., Postulski K. (red.), *Kodeks karny wykonawczy. Komentarz*, Gdańsk 2005.

- Holyst B., *Zagrożenie ładu społecznego*, t. 2, PWN, Warszawa 2014.
- Jankowski M., Momot S., *Wykonywanie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego. Sprawozdanie z badania aktowego*, Instytut Wymiaru Sprawiedliwości, Warszawa 2014.
- Jasiński W., *Uwagi o trybie ścigania przestępstwa zgwałcenia*, „Prokuratura i Prawo” 2014, nr 1.
- Jaworski R., *Konfrontacyjne badania poligraficzne*, Wydawnictwo Instytutu Ekspertyz Sądowych, Kraków 2010.
- Jaworski R., *Opinia z ekspertyzy poligraficznej jako dowód odciążający*, Kolonia Limited, Wrocław 1999.
- Jędrzejko M., Bożejewicz W., Sarzała D., *Narkomania jako zagrożenie widziane z perspektywy antropologiczno – etycznej*, Pułtusk–Warszawa 2006.
- Jędrzejko M., Kowalewska A., *Narkomania – wybrane pojęcia i definicje*, [w:] *Narkomania spojrzenie wielowymiarowe*, M. Jędrzejko (red.), wyd. Akademia Humanistyczna im. Aleksandra Gieysztora, Pułtusk–Warszawa 2009.
- Jeremy Bentham – Panopticon, or the Inspection House*, http://www.scran.ac.uk/ada/documents/castle_style/bridewell/bridewell_jeremy_bentham_panoption.htm [30.05.2015].
- Jeremy Bentham and the Panopticon*, <http://www.bunker8.pwp.blueyonder.co.uk/history/panopticon.htm> [29.05.2015].
- Kaczmarek J., Łepkowski W., Zdrodowski B. (red.), *Słownik terminów z zakresu bezpieczeństwa narodowego*, Wydawnictwo Akademii Obrony Narodowej, Warszawa 2002.
- Kalamán M.R., *Oddziaływanie penitencjarne w zakładach karnych*, [w:] *Profilaktyka, opieka, wychowanie, resocjalizacja – wybrane aspekty*, K. Socha-Kołodziej, B. Zającka, (red.), Wydawnictwo Akademii im. Jana Długosza, Częstochowa 2005.
- Kalamán M.R., *Ośrodki przystosowania społecznego. Teoria i praktyka*, Dąbrowa Górnicza 2014.
- Kalamán M.R., Sosnowska E., *O specyfice resocjalizacji kobiet w zakładzie karnym*, [w:] *Powinności i kompetencje w wychowaniu osób niedostosowanych społecznie*, Z. Bartkiewicz, A. Lewicka, A. Węgliński, (red.), Wydawnictwo Uniwersytetu im. Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2010.
- Kalamán M.R., *Struktura organizacyjna więziennictwa w Polsce*, Wydawnictwo Akademii Obrony Narodowej, Warszawa 2004.
- Kalamán M.R., *Struktura organizacyjna zakładu karnego i aresztu śledczego (próba stworzenia modelu uniwersalnego)*, [w:] *Wokół archeologii słów i ich funkcjonowania*, S. Podobiński, M. Lesz-Duk, (red.), Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej, Częstochowa 2001.
- Kieżun W., *Sprawne zarządzanie organizacją*, Oficyna Wydawnicza Szkoły Głównej Handlowej, Warszawa 1997.
- Kim D., *Panopticon. Encyclopedia of Prisons & Correctional Facilities*. <http://www.sagepub.com/hanserintro/study/materials/reference/ref8.1.pdf> [29.05.2015].
- Kojder A., *Godność i siła prawa*, Oficyna Naukowa, Warszawa 2001.
- Kokish R., *The current role of post-conviction sex offender polygraph testing in sex offender treatment*, „Journal of Child Sexual Abuse” 2003, t. 12, nr 3–4.
- Konieczny J., *Badania poligraficzne dla zawodowców*, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2009.
- Konikowska-Kuczyńska J., *Wykonywanie kary pozbawienia wolności w systemie terapeutycznym wobec skazanych uzależnionych od środków odurzających lub substancji psychotropowych*, C.H. Beck, Warszawa 2015.

- Konopczyński M., *Metody twórczej resocjalizacji*, Warszawa 2008.
- Kopaliński W., *Słownik języka polskiego*, PWN, Warszawa 1983.
- Kosiński G., *Noe.Net – Centralna Baza Danych Osób pozbawionych Wolności. Dane penitencjarne*, [w:] *Oddziaływania penitencjarne i terapeutyczne w zakładach karnych i aresztach śledczych w 2010 r.*, T. Głowik (red.), Warszawa 2011.
- Kotarbiński T., *Medytacje o życiu godziwym*, Wiedza Powszechna, Warszawa 1986.
- Kotarbiński T., *Traktat o dobrej robocie*, PWN, Warszawa 1955.
- Kotowski W., Kurzepa B., *Dozór elektroniczny – zarys problematyki*, „Probacja” 2009, nr 2.
- Kotowski W., Kurzepa B., *Projektowanie rozwiązania w systemie dozoru elektronicznego*, „Probacja” 2010, nr 3–4.
- Kotowski W., *Postępowanie z osobami uzależnionymi*, [w:] *Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii*, W. Ważny (red.), LexisNexis, Warszawa 2013.
- Koźmiński A.K., *Organizacja*, [w:] *Zarządzanie. Teoria i praktyka*, A.K. Koźmiński, W. Piotrowski (red.), Warszawa 2000.
- Krapohl D.J., *Some reflections on the polygraph in the PCSOT Setting*, „Polygraph” 2007, vol. 36, nr 4.
- Kruczek A., *Stosowanie środków psychoaktywnych przez nieletnie przestępczyńskie*, „Alkoholizm i Narkomania”, t. 26, nr 4, Warszawa 2013.
- Krzyżsin A., *Dokładność psychofizjologicznych badań poligraficznych*, „Problemy Współczesnej Kryminalistyki” 2001, t. IV.
- Kupisiewicz C., Kupisiewicz M., *Słownik pedagogiczny*, PWN, Warszawa 2009.
- Kurnal J., *Biurokracja i biurokracyzm w teorii organizacji zarządzania*, [w:] *O sprawności i niesprawności organizacji*, Szkice o biurokracji i biurokracyzmie, J. Kurnal (red.), Warszawa PWE, Warszawa 1972.
- Kwieciński A., *Zgoda skazanego jako przesłanka zastosowania odpowiedzialnego leczenia lub rehabilitacji w trakcie wykonywania kary pozbawienia wolności*, [w:] *Prawo karne wykonawcze w systemie nauk Kryminologicznych. Księga pamiątkowa ku czci Profesora Leszka Boguni*, T. Kalisz (red.), WUWR, Wrocław 2011.
- Lang W., *Prawo i moralność*, PWN, Warszawa 1989.
- Leszczyńska A., *Badania poligraficzne w nadzorze osób skazanych za przestępstwa przeciwko wolności seksualnej. Użyteczność badań poligraficznych w terapii i kontroli osób skazanych za przestępstwa przeciwko wolności seksualnej*, „Seksuologia Polska” 2013, t. 11, nr 2.
- Lewandowska K., *Kara czy leczyć? Strategie postępowania ze sprawcami przestępstw seksualnych wobec dzieci na przykładzie wybranych krajów*, „Dziecko krzywdzone. Teoria. Badania. Praktyka” 2007, nr 18.
- Lewicki A., Paryzek L., Waligóra B., *Podstawy psychologii penitencjarnej*, [w:] *Psychologia kliniczna*, A. Lewicki, PWN, Warszawa 1978.
- Linowski K., *Poczucie bezpieczeństwa skazanych odbywających karę pozbawienia wolności w systemie programowanego i terapeutycznego oddziaływania*, [w:] *Misja Służby Więziennej a jej zadania wobec aktualnej polityki karnej i oczekiwań społecznych*, W. Amrozik, H. Machel, P. Stepniak (red.), UAM, UG, Pedagogium WSPR, CZSW, 2008.
- Linowski K., *Warunkowe zwolnienie i jego korelaty socjopedagogiczne*, Warszawa 2009.
- Löbnitz A., *Pilotprojekt des Bundesarchivs mit Unterstützung der Andrew W. Mellon-Stiftung. Beständeübersicht zum Pilotprojekt daofind – Integrierte Präsentation von Beständen der SED*

- aus der Stiftung Archiv der Parteien und Massenorganisationen der DDR im Bundesarchiv*, Berlin 2006.
- Łucarz K., Muszyńska A., *Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii. Komentarz*, Wolters Kluwer business, Warszawa 2008.
- Machel H., *Rodzina skazanego jako współuczestnik jego resocjalizacji penitencjarnej readaptacji i reintegracji społecznej*, „Resocjalizacja Polska” 2014, nr 7.
- Machel H., *Więzienie jako instytucja karna i resocjalizacyjna*, Gdańsk 2006.
- Machel H., *Wykonanie kary pozbawienia wolności w Polsce. W poszukiwaniu skuteczności*, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2006.
- Maciejewski J., *Grupy dyspozycyjne. Analiza socjologiczna*, Wrocław 2012.
- Maciejewski J., Hofman D., *Narodowe Siły Rezerwowe jako grupa dyspozycyjna*, „Wiedza Obronna” 2013, nr 3.
- Majcherczyk A., *Przestępca, więzień, pacjent – praca z osobami uzależnionymi w zakładach karnych*, „Serwis Informacyjnych Narkomania” 2013, nr 1(61).
- Marcinek P., Peda A., *Leczenie sprawców przestępstw seksualnych – kompleksowy program terapii*, „Psychoterapia” 2010, nr 3.
- Marcinek P., Peda A., *Terapia sprawców przestępstw seksualnych w warunkach izolacji więziennej*, „Seksuologia Polska” 2009, nr 2.
- Materiały z konferencji kadry kierowniczej więziennictwa*, CZZK, Warszawa 1983.
- Matte J.A., *Forensic Psychophysiology Using the Polygraph. Scientific Truth Verification – Lie Detection*, J.A.M. Publications, Williamsville–New York 1996.
- McGrath R.J., Cumming G.F., Burchard B.L., Zeoli S., Ellerby L., *Current Practices and Emerging Trends in Sexual Abuser Management. The Safer Society 2009 North American Survey*, Brandon, VT: Safer Society Press 2010, http://www.safersociety.org/uploads/WP141-Current_Practices_Emerging_Trends.pdf [07.06.2015].
- Mecwaldowski C., *Modernizacja zakładów karnych i aresztów śledczych*, „Ochrona Mienia i Informacji” 2015, nr 2.
- Mecwaldowski C., *Polish Prison Service, Security Systems in Prisons and Remand Centres. ICT application*, Euro-Media, Warszawa 2015.
- Mecwaldowski C., *Zabezpieczenia techniczno-ochronne zakładów karnych i aresztów śledczych*, Warszawa 2014.
- Mika S., *Psychologia społeczna*, PWN, Warszawa 1981.
- Młudzik K., *System łączności interkomowej jako skuteczne narzędzie w zwiększaniu poziomu bezpieczeństwa jednostek penitencjarnych*, „Ochrona Mienia i Informacji” 2015, nr 2.
- Moczydłowski P., *Przestępca na uwieczni. Elektroniczny monitoring sprawców przestępstw*, Fundacja „Ius et Lex”, Warszawa 2006.
- Modules on Foucault: on panopticon and carceral society*, <https://www.cla.purdue.edu/english/theory/newhistoricism/modules/foucaultcarceral.html> [29.05.2015].
- Monitoring wizyjny w miejscach pozbawienia wolności. Raport Krajowego Mechanizmu Prewencji*, „Biuletyn RPO” 2012, nr 12.
- Monitoring wizyjny w miejscach pozbawienia wolności. Raport Krajowego Mechanizmu Prewencji*, Warszawa 2012, <https://www.rpo.gov.pl/sites/default/files/Raport%20monitoring%20wizyjny.pdf> [25.05.2015].

- Morawska A., *Strategie postępowania ze sprawcami przestępstw seksualnych wobec dzieci na przykładzie wybranych krajów*, „Dziecko krzywdzone. Teoria. Badania. Praktyka” 2004, nr 2.
- Mrozek K., Sitnik K., *Przesłanki wykonywania kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego*, „Kwartalnik Naukowy Prawo Mediów Elektronicznych” 2011, nr 4.
- Nasiłowski P., *System dozoru elektronicznego w polskim systemie penitencjarnym*, [w:] *Polski system penitencjarny. Ujęcie integralno-kulturowe*, P. Szczepaniak, „Forum Penitencjarne”. Dodatek specjalny, Warszawa 2013, <http://sw.gov.pl/pl/o-sluzbie-wieziennej/czasopismo-forum-penitencjarne> [07.08.2015].
- Nawrocki S., Sierpowski S. (red.), *Metodyka pracy archiwalnej*, Wydanie 5, Poznań 2004.
- Nelson R., Show P., Handler M., Krapohl D.J., *Meta-Analytic Survey of Criterion Accuracy of Validated Polygraph Techniques*, The Ad-Hoc Committee on Validated Techniques, 2011 r., www.polygraph.org/section/validated-polygraph-techniques/executive-summary-meta-analytic-survey-criterion-accuracy-val [04.05.2015].
- Niewiadomska I., Stanisławczyk P., *Narkotyki*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2004.
- Oficjalna strona informacyjna „Systemu Dozoru Elektronicznego” prowadzona przez Biuro Dozoru Elektronicznego Centralnego Zarządu Służby Więziennej – <http://www.dozorelektroniczny.gov.pl>.
- Okoń W., *Nowy słownik pedagogiczny*, Wydawnictwo Akademickie „Żak”, Warszawa 2004.
- Orwell G., *Rok 1984*, Warszawa 2001.
- Ostrowska K., *Psychologia resocjalizacyjna. W kierunku nowej specjalności psychologii*, Fraszka Edukacyjna, Warszawa 2008.
- Panopticism, <http://en.wikipedia.org/wiki/Panopticism> [30.05.2015].
- Pasieczny L. (red.), *Encyklopedia organizacji i zarządzania*, Warszawa 1981.
- Patrick D., Pasini-Hill D., Jones L., Cooley-Towell S., English K., *How is the Post-Conviction Polygraph Examination Used in Adult Sex Offender Management Activities?* December 2003, www.ncjrs.gov/pdffiles1/nij/grants/202734.pdf [05.05.2015].
- Pawela S. (red.), *Kodeks karny wykonawczy. Praktyczny komentarz*, Warszawa 1999.
- Pelewicz R., *Dozór elektroniczny jako środek ograniczania przeludnienia więzień w aspekcie źródeł prawa międzynarodowego praw człowieka*, „Probacja” 2013, nr 3, s. 73–93.
- Pelewicz R., *Gwarancje ochrony danych osobowych zarejestrowanych w systemie dozoru elektronicznego*, „Probacja” 2012, nr 2, s. 207–225.
- Piasecki J., *Legal admissibility of electronic records as evidence and implication for records management*, „The American Archivist” winter 2005, vol. 58.
- Piestrzyński W., *Family at the service of prevention from deviant behavior of children and adolescents*, [w:] *Sociální pedagogika ve službě člověku a společnosti*, S. Neslušanová, I. Emmerová, E. Jarosz, Institut mezioborových studií, s.r.o., Brno 2014.
- Pływaczewski E.W., Pomiankiewicz J., *Więziennictwo jako element systemu bezpieczeństwa wewnętrznego państwa – wariant polski i aspekty międzynarodowe*, „Przegląd Więziennictwa Polskiego” 2014, nr 82.
- Podgórecki A., *Patologia działania instytucji*, [w:] *Patologia społeczna*, A. Podgórecki (red.), PWN, Warszawa 1976.
- Podgórski R.A., *Socjologia: wczoraj – dziś – jutro. Kompendium wiedzy socjologicznej*, Rzeszów 2006.
- Poklek R., *Organizacja i metodyka resocjalizacji w zakładzie karnym*, WSGK, Kutno 2013.

- Poklek R., *Służba Więzienna w systemie bezpieczeństwa państwa*, „Securitologia” 2013, nr 1(17).
- Polski Słownik Archiwalny*, W. Maciejewska (red.), Warszawa 1972.
- Pomiankiewicz J., *Bezpieczne więzienie – rzeczywistość czy oczekiwania. Obraz więziennictwa w Polsce w oczach studentów*, [w:] *Blaski i cienie współczesnej przestrzeni penitencjarnej. Człowiek a system*, P. Stępiak, (red.), Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Centralny Ośrodek Szkolenia Służby Więziennej w Kaliszu, Polskie Towarzystwo Penitencjarne, Kalisz–Poznań 2014.
- Pomiankiewicz J., *Członkowie zorganizowanych grup przestępczych w aresztach śledczych i zakładach karnych – zagrożenia dla służby więziennej i podejmowane przeciwdziałania*, [w:] *Praktyczne elementy zwalczania przestępczości zorganizowanej i terroryzmu*, L. Paprzycki, Z. Rau (red.), Warszawa 2009.
- Porowski M., *Psychospołeczne aspekty pomocy dla więźniów*, [w:] *System penitencjarny i postpenitencjarny w Polsce*, T. Bulenda, R. Musidłowski, Warszawa 2003.
- Porporino F.J., *Prison violence and inmate suicide and self-injury*, „Forum on Corrections Research” 1992, nr 3 (4), <https://www.publicsafety.gc.ca/lbrr/archives/forum%204-3-1992%20e-eng.pdf> [08.08.2015].
- Pospiszyl K., *Przestępstwa seksualne. Geneza, postacie resocjalizacja oraz zabezpieczenie przed powrotnością*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2009.
- Pospiszyl K., *Resocjalizacja. Teoretyczne podstawy oraz przykłady programów oddziaływań*, Wydawnictwo Akademickie „Żak”, Warszawa 1998.
- Postulski K., *Kodeks karny wykonawczy, Komentarz*, Wolters Kluwer business, Warszawa 2014.
- Prisons for which a „Panoptic” influence has been claimed*, <http://en.wikipedia.org/wiki/Panopticon> [30.05.2015].
- Program nauczania szkół Służby Więziennej*, Ministerstwo Sprawiedliwości, Centralny Zarząd Zakładów Karnych, CZZK, Warszawa 1992.
- Program Szkoły oficerskiej Służby Więziennej*, Ministerstwo Sprawiedliwości, Centralny Zarząd Służby Więziennej, CZSW, Warszawa 1998.
- Przybyliński S., *Podkultura więzienna – wielowymiarowość rzeczywistości penitencjarnej*, Kraków 2005.
- Pytka L., *Pedagogika resocjalizacyjna. Wybrane zagadnienia teoretyczne, diagnostyczne i metodyczne*, Wydawnictwo APS, Warszawa 2000.
- Raport o społeczeństwie nadzorowanym. Sporządzony przez Surveillance Studies Network dla Rzecznika ds. Informacji*, Wrzesień 2006 roku, <http://nadzor.panoptykon.org/sites/default/files/raport-o-spoleczenstwie-nadzorowanym.pdf> [31.05.2015].
- Rejman J., *System wychowawczy zakładu penitencjarnego dla młodocianych. Model organizacji i resocjalizacji*, Wydawnictwo WSP, Rzeszów 2000.
- Rejman J., *Zmiana w polskim systemie penitencjarnym. Ograniczenia i możliwości*, Difin, Warszawa 2013.
- Rewers E., *Od miejskiego genius loci do miejskich oligopticonów*, [w:] *Fenomen genius loci. Tożsamość miejsca w kontekście historycznym i współczesnym*, B. Gutowski (red.), Warszawa 2009.
- Robbins S.P., De Cenzo D.A., *Podstawy zarządzania*, Warszawa 2002.
- Robótka H., Ryszewski B., Tomczak A., *Archiwistyka*, Toruń 1989.
- Robótka H., *Wprowadzenie do archiwistyki*, Toruń 2003.

- Roczna informacja statystyczna za rok 2014, Ministerstwo Sprawiedliwości, Centralny Zarząd Służby Więziennej, <http://sw.gov.pl/pl/o-sluzbie-wieziennej/statystyka/statystyka-roczna/> [29.07.2015].
- Rusinek M., *Ustawa o dozorcze elektronicznym. Komentarz*, Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2010.
- Rutkowski C., *Sieć bezpieczeństwa. Domeny, relacje, dylematy, szanse*, WSZiP, Warszawa 2009.
- Rządowy projekt ustawy o wykonywaniu kary pozbawienia wolności poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego – *Uzasadnienie*, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, Warszawa 2006, (Druk sejmowy nr 1237/2006).
- Sampson R., Laub J., *Life-Course A., Theory of Cumulative Disadvantage and the Stability of Delinquency*, [w:] *Developmental Theories of Crime and Delinquent*, T. Thornberry, New Brunswick 1997.
- Sarzała D., *Narkomania jako zjawisko patologii społecznej i problem penitencjarny*, „Przegląd Więziennictwa Polskiego” 2007, nr 56–57.
- Sarzała D., *Patologiczne zachowania więźniów w kontekście izolacji i resocjalizacji penitencjarnej*, Warszawa 2013.
- Sawa O., *Upolitycznienie maszyny*, „Computerworld” 26, 1977.
- Sęk H., *Wprowadzenie do psychologii klinicznej*, PWN, Warszawa 2003.
- Sekściński A., *Bezpieczeństwo wewnętrzne w ujęciu teoretycznym. Geneza i współczesne rozumienie w naukach politycznych*, „e-Politikon” 2013, nr 6.
- Siemaszko A., *Granice tolerancji*, PWN, Warszawa 1993.
- Sikora M., *Optyka władzy. Wokół współczesnych technik panoptycznych*, <http://socialspacejournal.eu/7%20numer/M.%20Sikora%20-%20Optyka%20wladzy.pdf> [30.05.2015].
- Simon B., *The Return of Panopticism: Supervision, Subjection and the New Surveillance*, „Surveillance & Society”, 3(1), [http://surveillance-and-society.org/Articles3\(1\)/return.pdf](http://surveillance-and-society.org/Articles3(1)/return.pdf) [29.05.2015].
- Skorecki W., *Poligraf (wariograf) jako instrument wspomagający proces resocjalizacji osób skazanych za przestępstwa na tle seksualnym*, [w:] *Kryminalistyka i inne nauki pomocowe w postępowaniu karnym*, J. Kasprzak, B. Młodziejowski (red.), Print Group, Olsztyn 2009.
- Sobczak A., *Między tradycyjnym a wirtualnym archiwum*, NAC, Warszawa 2014.
- Sobczak A., *Struktury organizacyjne*, [w:] *Zarządzanie. Teoria i praktyka*, A.K. Koźmiński, W. Piotrowski (red.), PWN, Warszawa 2010.
- Sosnowski D.E., Wilcox D.T., *Basics of Post-Conviction Sex Offender Polygraph Testing*, [w:] *The Use of the Polygraph in Assessing, Treating and Supervising Sex Offenders: A Practitioner's Guide*, D.T. Wilcox, John Wiley & Sons Ltd, Chichester 2009.
- Stańdo-Kawecka B., *Opinia do projektu ustawy o wykonywaniu kary pozbawienia wolności poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego wraz z projektami aktów wykonawczych* (druk nr 1237), Biuro Analiz Sejmowych Kancelarii Sejmu 2007.
- Stępiak K., *Z badań zakładu kryminologii*, ASW, [w:] „Gazeta Penitencjarna” 1989, nr 12.
- Stochmal M., *Państwowa Straż Pożarna w systemie bezpieczeństwa narodowego. Ujęcie funkcjonalno-strukturalne*, [w:] *Grupy dyspozycyjne w obliczu Wielkiej Zmiany. Kulturowe i społeczne aspekty funkcjonowania w świetle procesów integracyjnych*, J. Maciejewski, M. Bodziany, K. Dojwa (red.), Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2010.
- Stoner J.A.F., Wankel Ch., *Kierowanie*, PWE, Warszawa 1992.
- Strategia Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej*, Biuro Bezpieczeństwa Narodowego, Warszawa 2014.

- Szafranski J., *Zarządzanie życiem dokumentów*, „Computer World Polska” 8.06.1998, nr 23.
- Szałański J., Michalski J., *Wskaźniki syndromu agresji u przestępców osadzonych w zakładach karnych poddanych probacji*, [w:] *Wina – kara – nadzieja – przemiana*, J. Szałański, COSSW, Łódź–Warszawa–Kalisz 1998.
- Szaszkiewicz M., *Samoagresja więźniów*, [w:] *Problemy współczesnej patologii społecznej*, B. Urban, Wydawnictwo UJ, Kraków 1998.
- Szmulik B., *Zagadnienia ogólne*, [w:] *Instytucje bezpieczeństwa narodowego*, M. Paździor, B. Szmulik (red.), C.H. Beck, Warszawa 2012.
- Szóstka J., *Fale i anteny*, WKiŁ, Warszawa 2006.
- Szóstka J., Jarzina J., *Porównanie praktyczne trunkingu cyfrowego TETRA i P.25. Raport z badania*, Laboratorium Badawcze Pola Elektromagnetycznego TELE-COM, Poznań 2005.
- Szóstka J., Jarzina J., *Wybór optymalnego modelu propagacyjnego*, „Przegląd Telekomunikacyjny” 2012, nr 10.
- Szóstka J., *Mikrofale. Układy i systemy*, WKiŁ, Warszawa 2006.
- Szóstka J., *Raport: ocena radiotelefonów trunkingowych*, TELE-COM Sp. z o.o., Poznań 2002.
- Sztompka P., *Socjologia. Analiza społeczeństwa*, Warszawa 2006.
- Szymaniuk A., *Organizacja i funkcjonowanie systemów bezpieczeństwa*, Difin, Warszawa 2011.
- Trumble W.R., Stevenson A., *The Shorter Oxford English Dictionary on Historical Principles*, Clarendon Press, London 2002.
- Wach J., *Od człowieka racjonalnego do emocjonalnego. Zmiana paradygmatu nauk ekonomicznych*, „Horyzonty Wychowania” 2010.
- Wasiak D., *Porządek publiczny a ochrona wizerunku jednostki w sferze publicznej*, „Folia Juridica Wratislaviensis” 2014, nr 3(2).
- Wawrzyniak B., *Decyzje kierowania w teorii i praktyce zarządzania*, PWE Warszawa 1990.
- Ważny A., *Praktyczne aspekty ustawy o dozorcze elektronicznym*, Instytut Wymiaru Sprawiedliwości, Warszawa 2011.
- Wdrożenie i eksploatacja systemu dozoru elektronicznego oraz realizacja zadań przez sądowych kuratorów zawodowych w procesie wykonywania kary pozbawienia wolności w tym systemie*, <https://www.nik.gov.pl/plik/id,7016,vp,8872.pdf> (5.08.2015).
- Wdrożenie i eksploatacja systemu dozoru elektronicznego oraz realizacja zadań przez sądowych kuratorów zawodowych w procesie wykonywania kary pozbawienia wolności w tym systemie – Informacja o wynikach kontroli*, Najwyższa Izba Kontroli, Warszawa 2014, (KPB-4101-03-00/2013, nr ewid. 112/2014/P/13/101/KPB).
- Werla M., *Do czego jest potrzebna informatyka w digitalizacji*, [w:] *Cyfrowy świat dokumentu*, Wydawnictwa, biblioteki, muzea, archiwa, H. Hollender (red.), Warszawa 2011.
- Wierzbicki J., *SDE w rozporządzeniach*, „Forum Penitencjarne” 2015, nr 9.
- Wierzbicki K., *Podstawy prawne udziału społeczeństwa w resocjalizacji skazanych zagrożonych wykluczeniem społecznym*, [w:] *Ubóstwo i wykluczenie. Wymiar ekonomiczny, społeczny i polityczny*, A. Grzędzińska, K. Majdzińska, A. Sulowska (red.), Szkoła Główna Handlowa – Bramasole Public Relations & Publishing House, Warszawa 2010.
- Wierzbicki K., *Problem korupcji w warunkach izolacji więziennej w kontekście zagrożeń bezpieczeństwa jednostek penitencjarnych a poczucie godności człowieka*, [w:] *Wybrane problemy profilaktyki i resocjalizacji*, S. Bębas (red.), WSHE, Radom 2011.

- Wierzbicki K., *Warunki izolacji penitencjarnej a wizja procesu resocjalizacji*, [w:] *Współczesne zagrożenia. Formy i skutki*, J. Zimny (red.), KUL, Stalowa Wola 2013.
- Wierzbicki P. (red.), *Rozwój penitencjarystyki w PRL. Wybrane problemy*, CZZK, Warszawa 1988.
- Wilcox D., Donathy M.L., *British experience of polygraph testing sexual offenders an update*, „European Polygraph” 2014, vol. 8, nr 1.
- Wilcox D., Gray R., *The use of the polygraph with sex offenders in the UK*, „European Polygraph” 2012, vol. 6, nr 1.
- Winiarski P., *Ochrona zakładów więziennictwa – bezpieczna i ekonomiczna droga do nowoczesności*, „Ochrona Mienia i Informacji” 2015, nr 2.
- Wniosek Prezydenta RP do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie ustawy o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi, www.prezydent.pl/download/gfx/prezydent/pl/defaultakualnosc/2073/13/1/20140304_wniosek_do_tk.pdf [07.05.2015].
- Wójcikiewicz J., *Dowód naukowy w procesie sądowym*, Wydawnictwo Instytutu Ekspertyz Sądowych, Kraków 2000.
- Wójcikiewicz J., *Temida nad mikroskopem. Judykatura wobec dowodu naukowego 1993–2008*, TNOiK, Toruń 2009.
- Wojtaszczyk K.A., *Bezpieczeństwo państwa – konceptualizacja pojęć*, [w:] *Bezpieczeństwo państwa*, K.A. Wojtaszczyk, A. Materska-Sosnowska (red.), Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, Warszawa 2009.
- Wojtaszczyk K.A., Materska-Sosnowska A. (red.), *Bezpieczeństwo państwa. Wybrane problemy*, Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, Warszawa 2009.
- Wolanin J., *Zarys teorii bezpieczeństwa. Obywatel. Ochrona ludności w czasie pokoju*, Warszawa 2005.
- Wood J., Kemshall H., Westwood S., Fenton A., Logue C., *Investigating disclosures made by sexual offenders: preliminary study for the evaluation of mandatory polygraph testing*, Ministry of Justice, Research Summary 6/10, www.justice.gov.uk/downloads/publications/research-and-analysis/moj-research/investigating-disclosures-sexual-offenders.pdf [04.05.2015].
- Wróblewski J., *Wstęp do informatyki prawniczej*, Warszawa 1985.
- Zagórski Z., *Grupy dyspozycyjno-mundurkowe w toku transformacji. Struktura segmentacyjna a kondycja społeczeństwa Trzeciej Rzeczypospolitej*, [w:] *Wojsko i inne grupy dyspozycyjne, w perspektywie socjologicznej*, T. Leczykiewicz, Z. Zagórski (red.), Wydawnictwo Wyższej Szkoły Oficerskiej im. T. Kościuszki, Wrocław 2000.
- Zagórski Z., *Spółczesność transformacyjna. Klasy i warstwy Polski postkomunistycznej*, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 1997.
- Zarys dziejów archiwów polskich*, A. Tomczaka (red.), Toruń 1982.
- Zimbardo P., *Efekt Lucyfera*, PWN, Warszawa 2008.
- Znamierowski Cz., *Szkola prawa. Rozważania o państwie*, Instytut Wydawniczy PAX, Warszawa 1988.
- Żukrowska K., *Pojęcie bezpieczeństwa i jego ewolucja*, [w:] *Bezpieczeństwo międzynarodowe*, K. Żukrowska, M. Gracik (red.), Wydawnictwo SGH, Warszawa 2006.

Akty prawne

- Dekret z dnia 23 kwietnia 1953 r. o świadczeniach w celu zwalczania klęsk żywiołowych Dz.U. 1953 nr 23, poz. 93 z późn. zm.
- Dyrektywa 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzaniem danych osobowych oraz swobodnego przepływu tych danych, Dz.Urz. UE 13/t.15, L 281/31.
- Europejski Raport Narkotykowy Tendencje i Osiągnięcia (2015) – Wydawnictwo EMCDDA.
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz.U. nr 78, poz. 483 z późn. zm.
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 10 czerwca 2015 r. w sprawie sposobu oraz szczegółowych warunków wykonywania kar, środków karnych i środków zabezpieczających w systemie dozoru elektronicznego, Dz.U. 2015, poz. 773.
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 sierpnia 2006 r. w sprawie szczegółowego wykazu informacji dotyczących osoby skazanego, przesyłanych przez sąd dyrektorowi zakładu karnego lub aresztu śledczego, Dz.U. nr 181, poz. 1333.
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności, Dz.U. 2003 nr 152, poz. 1493.
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 26 lipca 2010 r. w sprawie szkolenia oraz doskonalenia zawodowego funkcjonariuszy Służby Więziennej, Dz.U. nr 144, poz. 970.
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 maja 2015 r. w sprawie sposobu archiwizowania oraz sposobu i trybu usuwania danych osobowych i informacji zarejestrowanych w związku z wykonywaniem dozoru elektronicznego, Dz.U. 2015, poz. 800.
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 lutego 2011 r. w sprawie trybu współdziałania Służby Więziennej z Policją w przypadku zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa jednostki organizacyjnej Służby Więziennej lub konwoju, Dz.U. 2011 nr 31, poz. 154.
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 30 czerwca 2015 r. w sprawie sposobu i trybu sprawowania nadzoru nad wykonywaniem dozoru elektronicznego, Dz.U. 2015, poz. 919.
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 października 2003 r. w sprawie sposobów ochrony jednostek organizacyjnych Służby Więziennej, Dz.U. 2003 nr 194, poz. 1902.
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 marca 2009 r. w sprawie sposobu, zakresu i trybu sprawowania nadzoru nad wykonywaniem kary pozbawienia wolności poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego, Dz.U. 2009 nr 45 poz. 370.
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 16 października 2009 r. w sprawie rodzaju urządzeń i środków technicznych służących do przekazywania, odtwarzania i utrwalania obrazu lub dźwięku z monitoringu w zakładach karnych, Dz.U. 2009 nr 175, poz. 1360.
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 stycznia 2004 r. w sprawie ogólnych zasad wykonywania zadań w ramach powszechnego obowiązku obrony, Dz.U. 2004 nr 16, poz. 152.
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 lutego 2010 r. w sprawie nadawania przydziałów organizacyjno-mobilizacyjnych do jednostek zmilitaryzowanych, Dz.U. 2010 nr 41, poz. 234.
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 czerwca 2003 r. w sprawie obiektów szczególnie ważnych dla bezpieczeństwa i obronności państwa oraz ich szczególnej ochrony, Dz.U. 2010 nr 116, poz. 1090.

- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 listopada 2009 r. w sprawie militaryzacji jednostek organizacyjnych wykonujących zadania na rzecz obronności lub bezpieczeństwa państwa, Dz.U. 2009 nr 210, poz. 1612.
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2010 r. w sprawie szczegółowego trybu działań funkcjonariuszy Służby Więziennej podczas wykonywania czynności służbowych, Dz.U. 2010 nr 147, poz. 984.
- Strategia Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej*. Biuro Bezpieczeństwa Narodowego. Warszawa 2014.
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, Dz.U. 2005 nr 179, poz. 1485, z późn. zm.
- Ustawa z dnia 12 lipca 2013 r. o zmianie ustawy o wykonywaniu kary pozbawienia wolności poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego, Dz.U. 2013, poz. 915.
- Ustawa z dnia 16 lipca 2004 r. Prawo telekomunikacyjne, Dz.U. 2004 nr 171, poz. 1800, z późn. zm. 1.
- Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. 2015, poz. 396.
- Ustawa z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej, Dz.U. 2004 nr 241, poz. 2416, z późn. zm.
- Ustawa z dnia 21 maja 2010 r. o zmianie ustawy o wykonywaniu kary pozbawienia wolności poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego, Dz.U. 2010 r. nr 101 poz. 647.
- Ustawa z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, Dz.U. 2013, poz. 628.
- Ustawa z dnia 29 kwietnia 1997 r. o ochronie danych osobowych, Dz.U. 1997 nr 133, poz. 883, z późn. zm.
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego, Dz.U. 1997 nr 89, poz. 555, z późn. zm.
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny, Dz.U. 1997 nr 88, poz. 533.
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy, Dz.U. 1997 nr 90, poz. 557 z późn. zm.
- Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o wykonywaniu kary pozbawienia wolności poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego, Dz.U. 2007 nr 191, poz. 1366, z późn. zm. – nieobowiązująca.
- Ustawa z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej, Dz.U. 2010 nr 79, poz. 523 z późn. zm.
- Ustawa Zasadnicza z dnia 2 kwietnia 1997 r. – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, Dz.U. nr 78, poz. 483, z późn. zm.
- Zarządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 sierpnia 2004 r. w sprawie organizacji wykonywania zadań w ramach powszechnego obowiązku obrony, Dz.Urz. Min. Sprawiedl. nr 6, poz. 23.
- Zarządzenie Nr 3/14 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 14 lutego 2014 r. zmieniające zarządzenie w sprawie programów szkolenia wstępnego, zawodowego oraz specjalistycznego w Służbie Więziennej oraz czasu trwania szkoleń [niepublikowane].
- Zarządzenie Nr 30/10 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 13 sierpnia 2010 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania dyrektorów oraz struktury organizacyjnej zakładów karnych i aresztów śledczych [niepublikowane].

Zarządzenie Nr 52/2013 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 29 listopada 2013r. w sprawie zdarzeń mogących wystąpić w Służbie Więziennej, sposobu ich dokumentowania oraz służby dyżurnej w jednostkach organizacyjnych Służby Więziennej.

Zarządzenie Nr 89/2010 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 21 grudnia 2010 r. w sprawie programów szkolenia wstępnego, zawodowego oraz specjalistycznego w Służbie Więziennej oraz czasu trwania szkoleń [niepublikowane].